

Asia: VN/16835/2024

Lausuntopyyntö etukäteismaksusta tuomioistuimissa

Lausunnonantajan lausunto

Miten katsotte etukäteismaksun vaikuttavan asianosaisen harkintaan asiansa saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi?

-

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Oikeuspalveluvirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Oikeuspalveluvirasto korostaa, että valtion on turvattava taloudellisesti heikommassa asemassa oleville tosiasiallinen mahdollisuus päästä tuomioistuimeen. Oikeusapujärjestelmä on keskeinen osa oikeuksiin pääsyn toteutumista.

Oikeuspalveluvirasto pitää perusteltuna arviota siitä, ettei oikeudenkäyntimaksujen etukäteinen perintä lähtökohtaisesti estäisi oikeuksiin pääsyä, koska Suomessa on käytettävissä oikeusapujärjestelmä. Kuitenkin jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon tilanteet, joissa henkilölle myönnetään oikeusapua vasta asian vireilläolon aikana. Tällöin henkilön tulee vapautua oikeudenkäyntimaksusta myös kesken prosessin.

Oikeuspalveluvirasto katsoo kuitenkin, että jatkovalmistelussa on tarpeen arvioida tarkemmin sitä, miten oikeusapuun oikeutetun asiakkaan maksuvapautus käytännössä toteutetaan ja todennetaan. Nykyisissä kustannusarvioissa ei ole riittävästi huomioitu niitä hallinnollisia ja teknisiä ratkaisuja, joita maksuvapautuksen todentaminen edellyttää.

Oikeuspalveluvirasto tuo lisäksi esille, ettei Oikeusrekisterikeskuksen suuntaa antavassa arvioissa tietojärjestelmäkustannuksista ole huomioitu sitä, miten oikeusapua saavan henkilön vapautus

oikeudenkäyntimaksusta käytännössä todennetaan. Mikäli todentamiskeinona käytettäisiin Romeo-järjestelmää, tulisi järjestelmän kehittämiseen ja yhteensovittamiseen osoittaa riittävä rahoitus.

Oikeuspalveluvirasto katsoo esiselvityksen perusteella, että tuomioistuinmaksujen etukäteinen perintä voisi vahvistaa oikeudenhoidon toimintaedellytyksiä ja tuoda taloudellisia säästöjä. Tämän vuoksi valmistelua etukäteismaksujärjestelmään siirtymiseksi on perusteltua jatkaa.

Ylisaukko-oja Jani
Oikeuspalveluvirasto